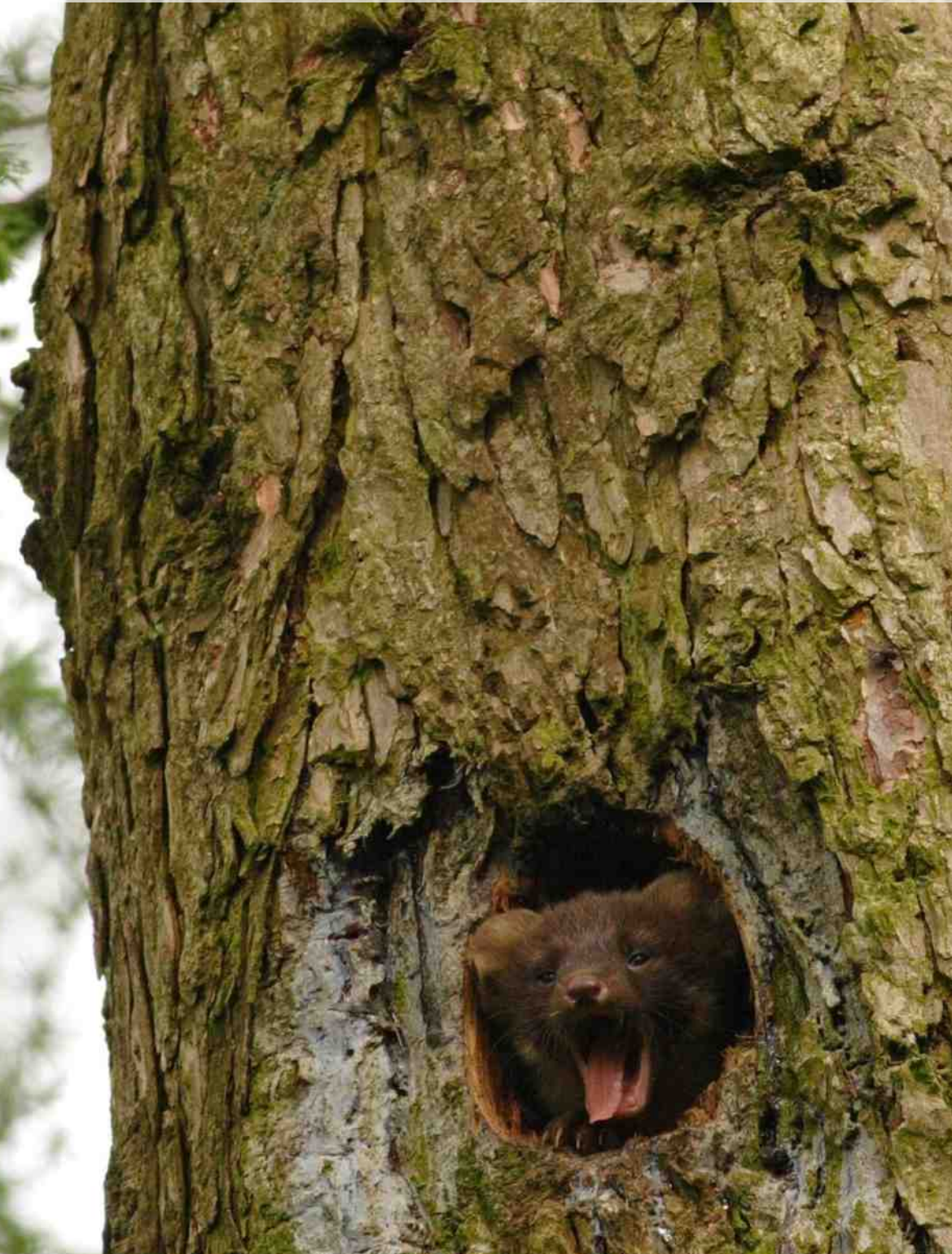

**IVN - afdeling
Peize**

info

**Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid
April 2014**

**boom- en steenmarters • snoeien en knotten
uilenballen pluizen • varen op Het Peizerdiep**

Colofon

Voorzitter en redactie Info
Janneke Krooneman
Kerkstraat 19, 9321 HA Peize
Tel: 050-3146968

Secretaris en districtscontacten
Sophie Kattouw
Dubbellooflaan 12, 9321 LK Peize
050-5033303

Penningmeester en ledenadministratie
Henk Wilkens
Bagelaar 9, 9321 AS Peize
050-5033614

Jeugdactiviteiten
Yolanda vd Veen
Karlingakkers 1, 9321 EM Peize
050-3185709

e-mail: ivn.peize@gmail.com
website: <http://ivn.nl/afdeling/peize>

Van de redactie

De eerste Info van 2014. Het blad ligt weer voor u. Boordevol mooie en leuke artikelen. En nu voor het eerst een jeugd-bijdrage! Leuk! We hopen van harte dat we vanaf nu elke Info een bijdrage van één van onze jeugdleden mogen ontvangen. Tijdens het verzamelen van de kopij beleef je ook soms grappige momenten. Zo stelde ik aan boswachter Aaldrik de vraag of de titel van zijn artikel over de marters wel klopte. Dat het complex zit met die marters snapte ik ook wel, maar dan zou het toch Martes-complex moeten zijn? En geen Martes complex? En dan krijg je op de late vrijdagavond nog even een lesje Latijn: Het is toch gewoon het Martes-complex. Martes is Latijnse stamkaart van de twee grote marters. Boommarter is Martes martes en steenmarter is Martes foina....Aha, ik had het kunnen weten.... Op de voorpagina zien we een boommarter-jong (foto Aaldrik Pot). Het lijkt er wel op alsof ie ons voor de gek houdt! Op de achterpagina de kinderen tijdens de werkdag in De Heemtuin (Janneke Krooneman). Denk je nu ook een mooie foto te hebben voor op het omslag: schroom niet en stuur deze naar mij op. De resolutie moet dan wel hoog zijn (>3 MB) ivm vergroting. En ik ontvang graag uw bijdrage van een leuke natuuractiviteit of een belevenis voor plaatsing in de volgende Info. Het is altijd boeiend en verrassend ervaringen van leden te lezen, en het inspireert ook andere leden weer om een bijdrage te leveren. Stuur het naar ons per mail, of breng het even langs. Kopij voor de volgende Info graag aanleveren **voor 1 augustus 2014**. Ik wens u veel leesplezier!

Van de bestuurstafel

Geen winter maar nu al voorjaar. Op het nest aan de Brinkweg zitten de ooievaars al druk te flikflooiën en in de tuin hoor je de vogels al zingend hun territorium afbakenen. De citroen vlinder fladdert rond en de kleine vos is deze winter goed doorgekomen. Met andere woorden: het is tijd voor de nieuwe voorjaars INFO.

We kijken terug op een goede algemene ledenvergadering. De opkomst was geweldig en de lezing van John Tukker en Bert van Guldener van de Dienst Landelijk Gebied zorgden ervoor dat we nu weer op de hoogte zijn van het Beekherstel van het Peizerdiep. De heren hebben alle tijd genomen om de vele vragen die er waren te beantwoorden. De Herinrichtingscommissie heeft met grote zorgvuldigheid de belangen van de natuur, de landbouw en de veranderingen die nodig zijn van het veranderende klimaat behartigd.

Tijdens deze vergadering hebben we afscheid genomen van Ben Stellink als lid van de activiteiten commissie. Ben werd bedankt voor de vele excursies en lezingen die hij in de loop van de jaren heeft georganiseerd. Nu zijn we naarstig op zoek naar een vervanger.....wie meldt zich?

We zijn zeer in onze nopjes met de nieuwe voorzitter van IVN Peize. Janneke Krooneman werd door het bestuur voor gedragen en de vergadering stemde hier unaniem mee in. Daarna werd de kersverse voorzitter ingehuldigd met een warm applaus.

Samen met IVN-afdeling Eelde hebben we de Provincie Drenthe geattendeerd op de otter(s) die het erg naar hun zin hebben in De Onlanden, maar ook dat er in het ottergebied een aantal knelpunten zijn, die direct gevaar opleveren voor hun leven. We hebben verzocht deze knelpunten zo spoedig mogelijk op te heffen oa op basis van een zogenaamd otter-arrest uit 2013. Ook andere natuurorganisaties maken zich hier sterk voor. We houden u op de hoogte van de uitkomst.

De jeugdwerkgroep is gelukkig weer nieuw leven ingeblazen. Yolanda van de Veen, Wanda de Jonge en Ineke Oosterman hebben het jaarprogramma voor de kinderen al klaar. Inmiddels hebben de kinderen kleurrijke nestkastjes getimmerd en beschilderd, hebben ze deze kastjes tijdens de Natuurwerkdag opgehangen in Het Bosplan, en hebben ze gezien wat je in een braakbal van een uil kunt aantreffen (met dank aan Koen Vogt). Het bestuur is blij dat deze werkgroep weer op poten staat. Kinderen met de natuur laten kennismaken is toch het mooiste wat er is.

Op donderdag 24 april komt boswachter Aaldrik Pot een lezing geven over het Martes-complex (Cafe Ensing, aanvang 19:30). Aaldrik is gefascineerd door marter-achtigen, boommarters en steenmarters. Aaldrik neemt ons mee in de leefwereld van deze prachtige beesten. Ver weg in de bossen, maar natuurlijk ook aandacht voor hun leefgebied (te) dichtbij huis!

In memoriam Johan Heins

Op 2 januari 2014 is ons oud-lid Johan Heins van de werkgroep Hopteelt overleden. Johan was één van de zes mensen, die vanaf de start van de Hoptuin op 21 januari 1992 betrokken is geweest bij de werkzaamheden voor de tuin. Johan was één van onze trouwe vaste werkers en miste dan ook maar zelden. Met veel plezier denken we aan de vele werkuren die wij als groep samen hebben gemaakt in de tuin. Op 4 mei 2005 werd Johan benoemd tot Lid van Oranje Nassau, de hierbij behorende versierselen werden hem 's ochtends thuis opgespeld. De reden voor het uitreiken van deze benoeming had Johan te danken aan een lange reeks van jaren, in tal van functies voor de Peizer gemeenschap, waaronder de werkgroep Hopteelt. Johan gaf in het voorjaar van 2007 aan (i.v.m. wat lichamelijke klachten) te bedanken als lid van onze werkgroep Hopteelt Peize. Wij zijn Johan dankbaar voor zijn

inzet voor de vele werkuren in onze Hoptuin aan het Noordsepad. In onze herinnering blijft Johan als één van de "Hoppers", waar we met veel plezier aan terug denken. Wij wensen Aukje en haar familie veel sterkte om dit grote verlies te dragen.

Namens de Werkgroep Hopteelt, Ben Stellink

Op pad in De Onlanden

Door Wim van Boekel

Al bijna een jaar heb ik een zogenaamde cameraval, of wildcamera, langs een sloot in de Peizermaden staan. Deze camera maakt automatisch opnames, elke keer als er 'iets' langs of voor de camera komt, ook 's nachts. Dit heeft al heel wat leuke en onverwachte beelden opgeleverd, waarvan een aantal op Youtube te zien is (zoek maar eens op 'natuurin de onlanden' op de Youtube-site). Vandaag ben ik op pad om de geheugenkaart in de camera te verwisselen en te controleren of alles nog werkt. Dat is bepaald geen straf, want ondanks dat het nog steeds februari is lijkt het al volop lente. In de Peizermaden zingen de Veldleeuweriken overal vrolijk en hier en

daar bloeit het Klein Hoefblad. Onderweg hoor ik zelfs de eerste Roerdomp al hoempen.

In het zeer natte gebied rond het Eelderdiep, waar de camera staat, hebben de paartjes eenden en ganzen al een territorium opgezocht en ook kun je aan alle kanten de Meerkoeten horen roepen. Die soort heeft hier een enorme dichtheid, soms wel 25 broedpaar op 100 hectare. Ook in de sloot waar de camera staat zie ik meerdere paartjes zwemmen. Ik heb zo'n vermoeden dat er dus vooral Meerkoet op de beelden te zien zal zijn.

Na de controle van de camera fiets ik via de Groningerweg weer naar huis. Bij de petgaten in de Broekenweering zie ik ineens een Havik vrouw met een forse prooi in de poten vliegen. Ze wordt achtervolgd door drie Zwarte Kraaien. Omdat de prooi blijkbaar te zwaar is, lukt het haar niet de belagers voor te blijven. Ze landt daarom naast een petgat,

Twee meerkoet-paartjes dreigend tegenover elkaar. Foto: Wim van Boekel

Havikvrouw met meerkoet. Foto: Wim van Boekel.

om even uit te rusten lijkt het wel (zie foto). De kraaien blijven op een afstandje afwachten. Ik kan door de verrekijker zien dat de prooi een Meerkoet is. Die weegt makkelijk 700 gram, ongeveer evenveel als de Havik vrouw zelf. Geen wonder dat de roofvogel er moeite mee heeft. Als ze even later een tweede poging doet om met haar prooi weg te komen, moet ze hem na 50 meter toch laten vallen om aan de kraaien en een inmiddels gearriveerde Buizerd te ontsnappen (een filmpje van dit voorval is te zien op het Youtube-kanaal van natuurindependenten).

Thuis blijkt dat de camera dit keer inderdaad vooral heen en weer zwemmende Meerkoeten gefilmd heeft. Gelukkig zitten er ook een paar opnames tussen die wat meer laten zien. Zo is goed in beeld dat de witte vlek op het voorhoofd van de koeten heel wisselend van grootte is, afhankelijk van de staat van opwinding van de dieren. Deze vlek bestaat niet uit veren, maar uit huid en vetweefsel. De vogels gebruiken de witte 'vlag' duidelijk om signalen af te geven. Tijdens het zoeken naar eten is het maar een smal streepje, maar als het dier opgewonden raakt kan de vlek tot voorhoofdsbreedte opzwellen.

Op de beelden van de camera zijn een paar scènes

Een avond met Albert Beintema op eilandenreis.

Op woensdagavond 30 oktober kwam Albert Beintema naar Peize om een lezing te houden over zijn nieuwste boek "De Eilanden". In het boek heeft Albert een negentigtal eilanden bezocht en van elk eiland een studie gemaakt over alle aspecten die bij zo'n eiland horen. De geologie, de flora en fauna maar ook de geschiedenis en de prachtigste verhalen die zo'n eiland rijk is. In het boek komen de meest afgelegen exotische eilanden tot aan het kneuterige Klein Bollenbult voor (een piepklein eiland in de Drentse Aa.) Ja, het is echt waar, het eilandje bestaat.

Albert had voor ons een paar prachtige eilanden uit het boek in petto. Het liefst reist Albert naar eilanden

tussen ruziënde paartjes Meerkoeten vast gelegd. Blijkbaar bevindt het grensgebied van hun territoria zich ongeveer ter hoogte van de camera. Beide paren zwemmen aan weerskanten van het beeld dreigend heen en weer. De vleugels worden omhoog gehouden en ook de staart staat rechtop. De dieren willen er zo groot en zo dreigend mogelijk uitzien. De witte voorhoofdsvlekken vallen uiteraard prachtig op in al dat zwart. Een mooi gezicht. Uiteindelijk gaat één van de vogels tot de aanval over. Dit gaat gepaard met veel gespetter en gekrijs van alle vogels.

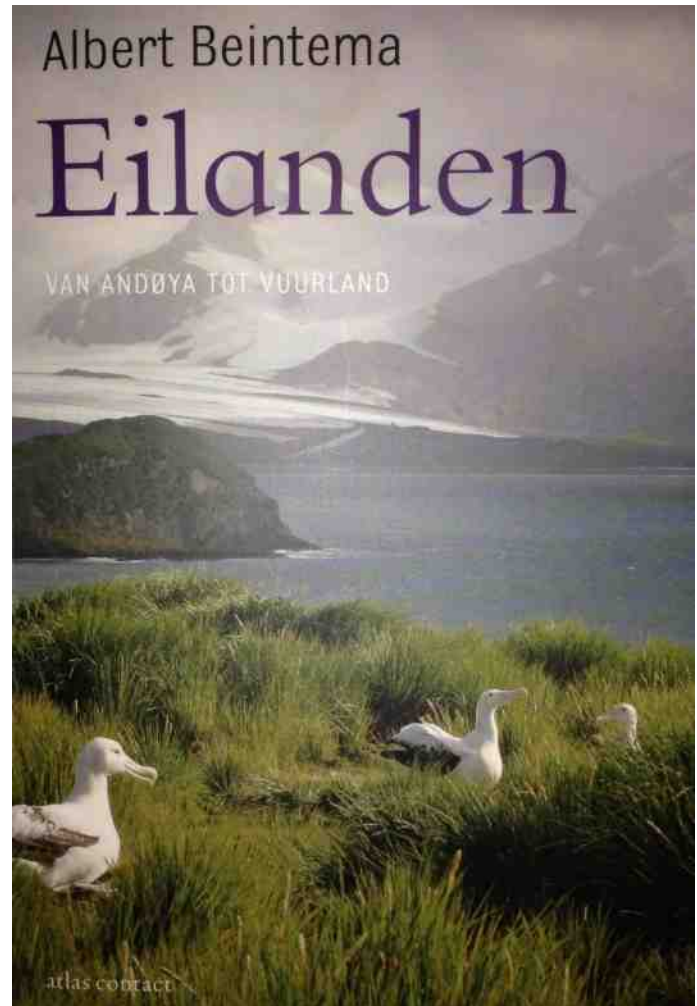
Meerkoeten staan bekend als zeer agressief naar soortgenoten en ook naar andere vogels die zich in hun territorium wagen. Als ik de camerabeelden bekijk, kan ik me bij dat imago wel wat voorstellen. Tegelijkertijd bedenk ik dat het beeld dat men heeft van deze 'waterkippen' vooral veroorzaakt wordt door het luidruchtige karakter van hun geruzie. Ik heb vaak genoeg andere vogelsoorten net zo agressief zien doen, maar een Veldleeuwerik maakt nu eenmaal niet zoveel kabaal bij het verdedigen van zijn gebied en bij een Grauwe Gans komt zo'n ruzie wat minder fel over. Misschien moet ik toch eens wat meer aandacht besteden aan de Meerkoet, want het is eigenlijk best een interessante soort.

die je niet per vliegtuig kunt bereiken. Dus ik had al zo'n vermoeden en hoopte dat hij deze keer ook over Tristan da Cunha ging vertellen. Tristan da Cunha is een eiland waar hij gek op is. Hij is er vaak geweest. Over dit eiland schreef hij zelfs een boek, "Het waterhoentje van Tristan da Cunha". Het waterhoentje leek erg veel op ons gewone waterhoentje, maar kon niet vliegen. Was ook niet nodig want Tristan da Cunha is het meest geïsoleerde eiland ter wereld. Het ligt in de zuidelijke Atlantische Oceaan, drieduizend kilometer ten westen van Kaapstad en drieëndertighonderd kilometer ten oosten van Buenos Aires. Bovendien ligt het eiland in een gebied waar het vaker stormt dan waait (Roaring Forties). Het waterhoentje zou dus niet ver komen, het was een endemische soort. Met de komst van de eerste mensen op het eiland, met dieren in hun kielzog die

er niet thuis hoorden, ging het bergafwaarts met het waterhoentje. Voor de eerste bewoners was het hoentje zelfs een welkome aanvulling op het menu. Het lijkt veel op het verhaal van de uitgestorven dodo op Mauritius en je bent hierdoor niet trots op onze eigen diersoort.

Terug naar het eiland: het eiland bestaat uit een grote vulkaan, waar de top vanaf geblazen is. Hij is pas 1 miljoen jaar oud. De vorm van de vulkaan of het eiland is nagenoeg rond en ca. 11 km in doorsnee. Albert schrijft dat het profiel wel iets weg heeft van een oude circustent en de vulkaan (2067 meter hoog) is meestal getooid met een sneeuwmut. De mensen (262 in 2011) leven op een smalle strook langs de kust, ongeveer 6 km lang en gemiddeld 600 meter breed. Het eiland is grotendeels zelfvoorzienend. De bewoners hebben koeien en schapen. Omdat er overbegrazing dreigt mag elke familie maar 2 koeien hebben. Verdere inkomsten zijn de visvangst, vooral kreeft. Een andere belangrijke inkomstenbron zijn de postzegels. Het postkantoor verzorgt vele duizenden verzendingen met postzegels per jaar, waaronder eerstedagenveloppen van alle nieuwe postzegels. Op de postzegels staan vaak afbeeldingen van de natuur op Tristan da Cunha.

Door de steile vulkanische rotswanden heeft het eiland alleen een kleine vissershaven, grote schepen kunnen niet aanmeren. Het grote schip blijft voor de kust liggen en het vervoer gaat vanaf het hoge zeeschip verder met kleine bootjes. Stel je voor, alles moet met een touwladder van boven naar

Albert Beintema op Klein Bollenbult. Foto: Sietske Welling-Wester

beneden en van beneden naar boven. Soms is de zee zo woest dat het schip na een paar dagen doorvaart. Omdat het onmogelijk is, dat de kleine bootjes langsrij van het grote schip komen. Tristan is maar een paar keer per jaar alleen per schip bereikbaar!

Albert heeft het ook nog gehad over het eilandje Klein Bollenbult inde Drentse Aa. De scheidslijn tussen Drenthe en Groningen loopt door de as van het eiland. Het eilandje is sinds 1948 eigendom van Natuurmonumenten. Het is ongeveer 40 meter lang en 30 meter breed. Maar Albert zou Albert niet zijn als hij ook van dit eiland geen prachtig verhaal maakt. Hij gaat met vrienden het eiland verkennen en dat was geen sinecure. De moerasvloer waar vroeger open water was, bleek lang niet zo stevig te zijn als het leek. Hoe dat afliep laat ik aan uw verbeelding over, maar Albert was apetrots en had een foto als bewijs dat hij daar geweest was. Het voelde alsof hij de Mount Everest had bedwongen. Hij had voet aan wal gezet op Klein Bollenbult!

In het boek "Het waterhoentje van Tristan da Cunha" schrijft Albert dat hij vroeger dokter wilde worden, maar geen gewone met zeurende patiënten, maar een met messen. De patiënt onder narcose, zodat je niet met hem hoefde te praten en dan lekker in zijn binnenste kijken. Later vond hij, dat hij beter bioloog kon worden. Wat ben ik blij dat hij bioloog is geworden, want anders zouden we het zonder zijn prachtige boeken moeten doen.

Sophie Kattouw

Het Martes-complex

Zit de boommarter nu wel of niet in die 100 hectare bos waar ik dagelijks door heen fiets. Twee jaar geleden ben ik dat eens uit gaan zoeken. Waarom? De boommarter is in Nederland een zeldzaam dier en zeldzame dieren zijn meestal leuker te onderzoeken dan minder zeldzame. De Werkgroep Boomarter Nederland (www.werkgroepboomarter.nl) is al een jaar of twintig bezig om te uit te knobbelen hoe groot de boomarterpopulatie in Nederland is. En gaat het dan om een zogenaamde metapopulatie, dus staan de verschillende deelpopulaties met elkaar in contact, of zijn ze genetisch van elkaar aan het vervreemden?

Er werd vanuit gegaan dat boommarters grote aangesloten bosgebieden nodig hadden om zich voort te kunnen planten. De grootste populatie in Drenthe bevindt zich bijvoorbeeld in het Drents-Friese Wold. Mijn eigen onderzoeksgebied, waar ik nu bijna tien jaar bezig ben, zijn de boswachterij Veenhuizen (800 ha) en de bossen in het Hart van Drenthe (bijna 5000 ha). Maar in de loop der jaren is aan het licht gekomen dat ook bossen van een paar honderd hectare geschikt leef- en voortplantingsgebied zijn. En ik wilde weten, waar moet een bos eigenlijk echt aan voldoen voordat het geschikt is voor een boomarter. Is die grootte wel zo belangrijk of zijn andere factoren belangrijker?

Het inventariseren van boommarters is echter een tijdrovend karwei, helemaal als je ook wilt vaststel-

len of er voortplanting. Bovendien krijg je in Drenthe als boomarteronderzoeker de steenmarter er gratis bij. Steenmarters zijn vooral bekend uit dorpen en steden, maar het gros van de populatie zit in het landelijke gebied. Daarbij dringen ze ook door tot diep in de grotere bossen, ver weg van spouwmuur en warme automotor. En, boom- en steenmarters zijn niet alleen qua uiterlijk lastig uit elkaar te houden, de sporen die ze achterlaten lijken ook nog eens verdacht veel op elkaar.

Maar als je wat volhardend bent, begin je met het in kaart brengen van potentiële nestbomen. In de praktijk zijn dat bomen met holtes die door spechten zijn gemaakt. In het voorjaar kijk je of de holtes bezet zijn. Dat betekent uren struinen, bomen bekijken en sporen zoeken. Vooral in de zogenaamde perifere gebieden, waar ik mijn onderzoek doe en waar niet jaarlijks voortplanting plaatsvindt, gaan er jaren voorbij zonder dat je ook maar een boomarter gezien. Ook al heb je dan in totaal meer dan vijfduizend hectare bos, een potentieel geschikt voortplantingsgebied 'onder je hoede'.

Een beetje frustrerend wordt het als je wel voortdurend sporen vindt in de vorm van marteruitwerpselen en prooiresten die aan marters toehoren, maar je niet zeker weet van welke soort ze zijn. Met nieuwe technologie zoals cameravallen kunnen de voormalige eigenaren van deze sporen iets gemakkelijker worden achterhaald. Maar die technologie laat ook de twijfel weer toeslaan. Sporen die je altijd zonder omhaal aan boomarter toeschreef, blijken toch van steenmarters te zijn. Maar die frustratie

Boomarter. Foto: Aaldrik Pot

Steenmarter. Komt vaak dichtbij huis. Foto: Joke van der Lei

kan gelukkig ook weer omslaan in nieuwsgierigheid en nog meer vragen. Zo houd je jezelf lekker bezig. De steenmarter, die zo bekend is van de meer stedelijke omgeving, blijkt zoals gezegd ook ver en diep in de bossen voor te komen. Onderzoek van anderen had dat ook al wel laten zien, maar een beetje eigenwijs ben ik natuurlijk ook wel. Juist doordat ik die steenmarters steeds meer tegenkwam in bossen, ben ik me meer gaan interesseren voor hun doen en laten in stad en dorp. En als je daar eenmaal mee begint, krijg je meteen het hele probleemgebied er bij. Voor je het weet treed je als 'steenmarterdeskundige' op voor radio en tv. Die steenmarter kun je van allerlei kanten bekijken. De één vindt het bijzonder dat zulke prachtige roofdieren dichtbij mensen willen leven. Het is spannend dat je 's nachts op straat zo'n roofdier tegen kunt komen. De steenmarter zien ze als een

voorloper van de dieren die we verdreven hebben door steden te bouwen en wegen aan te leggen. Anderen willen hem het liefst meteen om zeep helpen, vooral als de dieren voor honderden of zelfs duizenden euro's schade hebben toegebracht aan huis of auto. De media maakt op haar beurt weer gretig gebruik van deze botsing tussen diersoorten. Ook daar heb ik me de afgelopen jaren met veel plezier en ergernis in verdiept. Daarbij heb ik me vooral verbaasd over hoe aan informatie op internet meer waarde wordt gehecht dan aan jarenlang opgebouwde kennis via gedegen veldonderzoek. Hoe dan ook, de leefwereld van beide grote marterachtigen is en blijft complex en intrigerend. Ik neem u op donderdag 24 april graag mee op reis in die wereld tijdens een lezing over de steen- en boom- marter (en een klein stukje bunzing).

Aaldrik Pot

Vogels uit Peize

Groene specht.

Ik hou veel van vogels. Vooral van roofvogels. Maar ik vind het ook heel leuk dat er een groene specht bij ons in de straat woont (Kerkstraat, red.). Als ik buiten aan het spelen ben kan ik hem soms ook horen. En ik heb hem één keer gezien.

Vogels kijken

Voor mijn 9de verjaardag kreeg ik een telescoop. Cool! Die dag ging ik er al meteen op uit in De Onlanden. Ik had veel vogels gezien (kuifeenden, ganzen, Kievieten en zwanen). En ik heb later nog veel meer gezien. Ik heb vooral veel roofvogels gezien.

Spreekbeurt

Ik heb mijn spreekbeurt in groep 5 ook over roofvogels gehouden. Daarvoor ben ik naar Meindert Van Der Velde geweest. Daar heb ik een buizerd veer gekregen. Ik had een 9!

Dorus Harmsen

Nestkastjes in elkaar zetten

Wanda de Jonge en ik zijn vorig jaar bezig gegaan met het opzetten van een aantal kinderactiviteiten, ondertussen heeft Ineke Oosterman zich bij ons aangesloten, maar vorig jaar oktober waren we nog met zijn tweeën. Een kinderactiviteit die we bedacht hadden was het in elkaar zetten van nestkastjes, deze verven en op de natuurwerkdag ophangen in het bosplan. De PR was goed vantevoren, het foltertje hing weer bij de bakker en bij de scholen en ook kwam het bericht van het nestkastjes bouwen weer in de nieuwsbrief van de scholen. En dat hebben we geweten: in het vervolg zetten we erop: opgave verplicht!

Het gevolg was een hele leuke, gezellig middag. In het dorps huis met ranja en koekjes met chocola. Er werden nog een aantal boormachines opgehaald en met 26 kinderen en een stuk of 6 ouders werd er geboord en getimmerd dat het een lieve lust was. De kluswerkgroep had al het voorwerk gedaan (Hans en de mannen: heel erg bedankt!!). Er waren 4 zijkantjes, een boven en een onderkant. Diverse schroefjes, bijbehorend scharnier, haak en oogje zaten in een zakje. De kinderen en hun ouders konden zo aan de slag. Er waren twee verschillende soorten kastjes: één voor een pimpel- en één voor een koolmees. Zat het nestkastje eenmaal in elkaar, dan kon er aan andere tafels geveerd worden. Het werden ware kunstwerkjes. Er waren ook wat leuke kleine nestkastjes gekocht, die al in elkaar zaten,

daar gingen een aantal kleinere kinderen alvast mee aan de slag om die te verven. Die sloegen het in elkaar zetten van de kastjes gewoon over. Aan het einde van de middag was het een vrolijke boel met al die kastjes! Op de natuurwerkdag werden de kastjes hoog opgehangen en wie nu rond de vijver loopt, kan de mooie kleurige kastjes niet missen.

Yolanda van der Veen

De meest kleurrijke nestkastjes zijn geproduceerd! Hangen nu in Het Bosplan. Foto: Yolanda vd Veen

Met determinatiekaarten worden de botjes uit de uilenballen op naam gebracht. Foto: Wanda de Jonge

Uilenballen pluizen

Op 15 februari was het zover, we gingen uilenballen pluizen met de jeugd! We hadden uilenballen van de kerkuil en van de ransuil. Die laatste hadden we gekregen naar aanleiding van de vraag op Dit is Peize.nl. Een mevrouw die in de buurt van het hertenkamp woont belde dat ze veel uilenballen in de tuin heeft, zo veel dat ze haar stoepje vaak moet vegen anders loopt ze er steeds door. En inderdaad, er waren veel uilenballen in haar tuin! Ook hebben we toen 2 ransuilen zien zitten in de boom waar de ballen onder lagen. Leuk dat dat zo in het centrum van Peize te vinden is en dat die mevrouw dit zo enthousiast met ons deelt.

We hadden dus genoeg uilenballen, verder hadden we zoekkaarten waarop je uit kon zoeken van wel dier de schedel en kaak was die je in de uilenbal kon vinden. Ook hadden we kaarten waar alle botjes stonden die in de ballen te vinden waren. De kinderen konden ze als een puzzeltje in elkaar zetten. We wilden graag ook wat informatie geven aan de kinderen, daarom hadden we ervoor gekozen dat de groep niet te groot zou worden (max 15) en dat kinderen vanaf groep 4 mee mochten doen. Dit werkte goed, Yolanda heeft eerst wat informatie gegeven over wat een uilenbal is en waarom dat is, de kinderen deden leuk mee.

Daarna wilden ze wel erg graag aan de gang! Hoewel... sommige kinderen vonden het ook een heel vies idee, die kregen wat extra begeleiding. Al gauw

waren alle kinderen lekker aan de gang. Het ene kind heeft 8 ballen uit elkaar geplozen en vooral schedeltjes verzameld. Het andere kind zat met de tong uit de mond minutieus 1 bal uit elkaar te halen en vond alle botjes hoe klein ook. En alles daar tussenin, leuk om te zien hoe verschillend ze er mee bezig zijn. Uiteindelijk konden de kinderen hun vondsten op een kaart plakken die ze mee naar huis konden nemen als herinnering aan deze leuke middag. Wij kijken terug op een leuke activiteit.... Ook iets voor de "oudere jeugd?"

Ineke Oosterman

Het Beekherstel van het Peizerdiep

Na afloop van de ALV op 10 februari kwamen John Tukker en Bert van Guldener van de DLG naar Peize om de verschillende fases van het beekherstel van het Peizerdiep nader toe te lichten. We waren nog net op tijd om ze uit te nodigen, want hun werkzaamheden zijn binnenkort afgerond. Maar omdat ze altijd met plezier naar IVN Peize kwamen hebben ze toch maar de hand over het hart gestreken om te komen praten over het Beekherstel van het Peizerdiep. Gelukkig was de opkomst groot en de sfeer geweldig, we kijken terug op een heel geslaagde avond.

De stuw in het Peizerdiep doet zijn werk. De stuw werkt automatisch en de verwachting is dat het waterpeil in het Matsloot gebied ongeveer 10 cm stijgt. Het water van het Peizer- en Eelderdiep stroomt voor een groot deel richting Leekstermeer en uiteindelijk gaat het water via het Lauwersmeer naar de Waddenzee. Het water van het Peizer- en Eelder diepje is veel schoner dan het water van het Leekstermeer gebied. Hoe de natuur zich hierop gaat aanpassen is niet precies bekend.

Het gebied Kleibosch en de polder Zuidermaden zijn heringericht als waterberging en natuurgebied. De realisatie van dit project werd uiteindelijk mogelijk door grondruil met een plaatselijke melkveehouder. In het gebied is een groot eiland ontstaan, die wordt omgeven door een brede nevengeul van het Peizerdiep. De hoeveelheid water fluctueert nu mee met het water in het Peizerdiep. De verwachting is dat veel water- en moeras vogels dit eiland snel weten te vinden.

Het beekherstel in de Slokkert verkeert in de laatste

fase. Het water vloog als een raket richting Groningen. De oude gekanaliseerde loop en enkele sloten zijn gedempt en tegelijkertijd is de nieuwe beek uitgegraven. Bovenloops van het Peizerdiepje wordt nu meer water vastgehouden.

Het werk aan het Groote Diep is volop in uitvoering. De nieuwe meander wordt gegraven en de oude delen worden hierna gedempt. Daarnaast wordt er gewerkt aan drainage en het ophogen van de landbouwkavels. Het waterpeil van de beek gaat omlaag. De bouw van de fietsbrug bij het dorp Lieveren is gestart en de bestaande stuwen worden vervangen door vistrappen van grind.

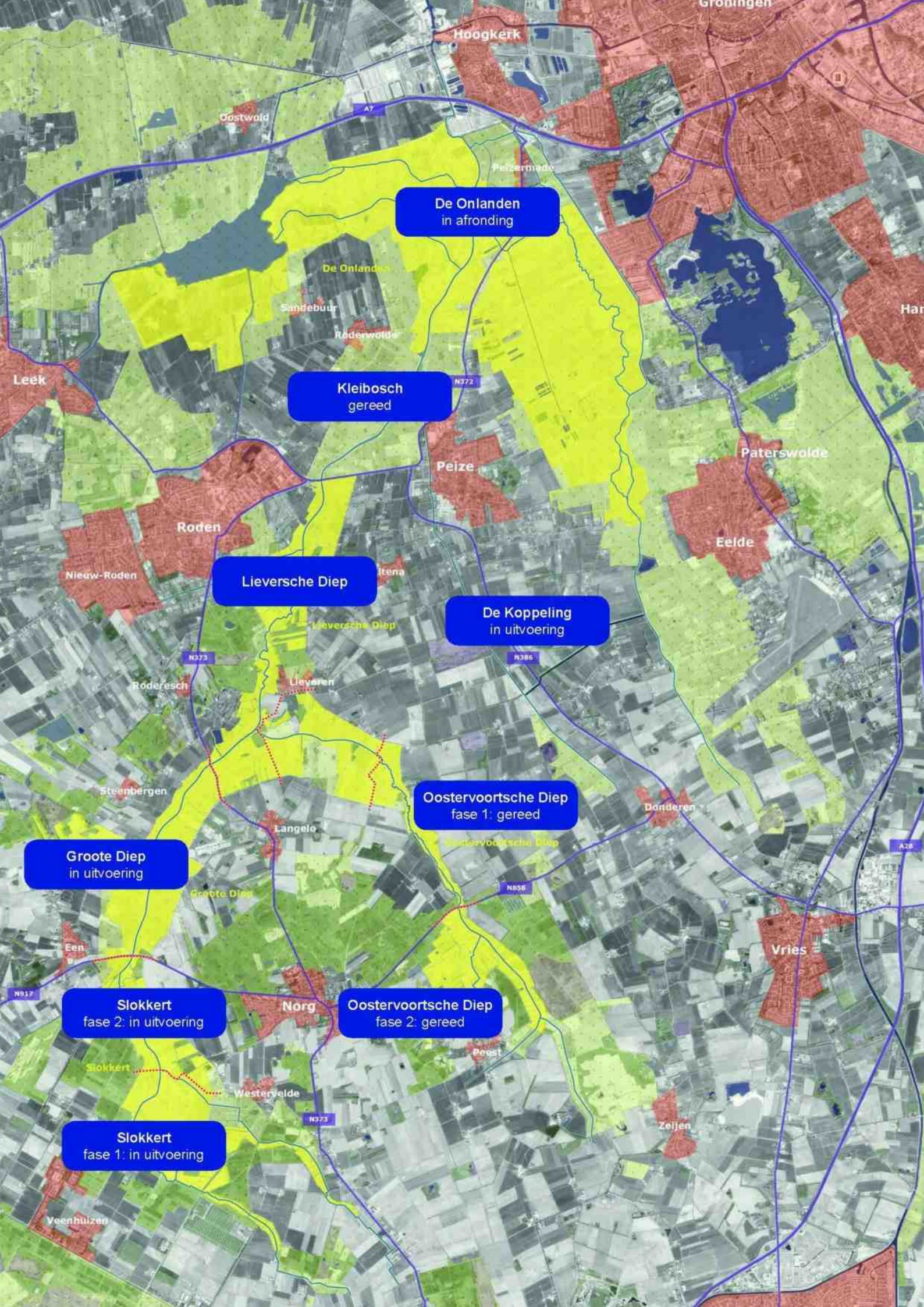
Er wordt nog hard gewerkt aan de Koppeling Matsloot –Eelderdiep. Door deze koppeling wordt het waterpeil in het gebied beter beheersbaar. Langs de N386(tussen Donderen en Peize) zijn de werkzaamheden goed te zien Deze koppeling zorgt ervoor dat 50% van het water via het Eelderdiep wordt afgevoerd naar het waterbergingsgebied De Onlanden. Een gedeelte van de vrijkomende grond wordt gebruikt om het Groote Diep te dempen. In de Koppeling worden 3 stuwen gebouwd, waarvan één beweegbaar. Daarnaast worden vistrappen aangelegd. De koppeling kruist 3 wegen . Daarin worden grotere duikers geplaatst.

Het beekdal Peizerdiep vormt vanouds een belangrijke schakel tussen het hoogveen in het Fochteloërveen en de lagere gebieden in de kop van Drenthe. Doordat de lager gelegen gebieden omgevormd worden tot natuurgebieden verbetert het waterbeheer en wordt het een deel van de EHS. Anderzijds past de herinrichting ook bij het waterbeheer van de 21ste eeuw. Het beheer komt binnenkort in handen van de grote Natuurbeheerders, het waterschap Noorderzijlvest en de Provincie Drenthe.

Sophie Kattouw

Boven: Het Peizerdiep nu. Foto Janneke Krooneman. Rechts: overzicht van het beekherstel. Foto: DLG

De Onlanden
in afronding

Kleibosch
gereed

Lieversche Diep

De Koppeling
in uitvoering

Oostervoortsche Diep
fase 1: gereed

Groote Diep
in uitvoering

Slokkert
fase 2: in uitvoering

Oostervoortsche Diep
fase 2: gereed

Slokkert
fase 1: in uitvoering

Met de praam van 't gemaal naar Roderwolde en terug

De aanleg van een stuw in het Peizerdiep was uitgesteld, en dus konden we met het IVN eind september ook nog per praam tussen het gemaal en de haven van Roderwolde varen en omgekeerd. De tocht ging over het Peizerdiep en duurde ongeveer een uur. Onder een strakke blauwe hemel, en met een stevig windje was het een verfrissende tocht naar Roderwolde. Daar aangekomen in de haven werd de interne mens opgewarmd met een heerlijke borrel (en limonade voor de kinderen). Hierna zal het waarschijnlijk niet meer mogelijk zijn per praam deze tocht te varen, omdat de stuw wat dat betreft roet in het eten gooit. Maar wat is het toch een prachtig onland! Vanaf het water is het nog mooier dan vanaf de weg of het fietspad. Weg van alle verkeer, en op gelijke hoogte als de natuur. Zilverreigers van dichtbij, verschillende soorten eenden en andere watervogels. Prachtig. Deze tocht sloten we af met nog een lesje geschiedenis bij het monumentale gemaal. Arend Luinge nam ons mee in de historie van dit prachtige dieselgemaal:

'Het dieselgemaal, gebouwd in 1935 in een eenvoudige stijl van de Amsterdamse school, houdt het water van de polder de Peizer- en Eeldermeden op peil. Tot die tijd traden het Peizer- en Eelderdiep vaak buiten hun oevers en stond het gebied regelmatig onder water. Dit tot verdriet van de bewoners en de boeren, die het land hier bewerkten. Menig hooioogst ging in die jaren verloren door het hoge water. Dat het gebied vaak onder water kwam te

staan, kun je nu nog zien aan de woningen op de Peizermade. Deze zijn daarom wat hoger gebouwd en bijna allemaal voorzien van een stoep van een aantal treden hoog. In de crisis van de dertiger jaren werd met behulp van veel werklozen de polder Peizer- en Eeldermeden aangelegd. Dat hield in dat dijken langs het Peizer- en Eelderdiep werden aangelegd en poldersloten werden aangelegd of verbeterd. Ook werden zandwegen aangelegd. In de 70-er jaren werden deze verhard. De polder Peizer- en Eeldermeden is ongeveer 1800 hectare groot. De polder begon bij de Hooiweg / Westerhorn in Eelde. Vanwege de langgerekte vorm werd voor een dieselmotor gekozen, want deze kon zowel sneller als langzamer draaien. Het gemaal bestond uit een 120pk Stork dieselmotor en maakte max.1000 omwentelingen per minuut. De pomp is nog altijd een open schroefpomp. De capaciteit is max.200 m3 per minuut ofwel 200.000 liter per minuut! De motor is in 1973 vervangen door een Kelvin dieselmotor en heeft nu ongeveer 47.000 uur gedraaid. Het gemaal is nog dagelijks in gebruik en is één van de nog zeer weinige professionele dieselgemalen in ons land! Door de aanleg van de waterberging in deze omgeving komt het dieselgemaal echter te vervallen. Inmiddels is de waterberging voor een groot deel gereed en wordt nu al een kleiner deel van de Peizer-en Eeldermeden door dit gemaal bemalen dan oorspronkelijk het geval was. Ter vervanging van dit gemaal wordt een veel kleiner gemaal bij het Transferium Hoogkerk/Peize gebouwd. Het lot van het huidige gemaal is nog onbekend', aldus Arend.

Janneke Krooneman

Weer op de terugweg vanuit het haventje van Roderwolde richting Peizermade. Foto: Gjalt Welling

Van de redactie

Bij het samenstellen van de jubileum Info die in december 2013 is verschenen is helaas de bijdrage van Bas tussen wal en schip geraakt. Heel vervelend. Excuses Bas, hier alsnog je bijdrage. En het moge duidelijk zijn dat we je ook buitengewoon dankbaar zijn voor de jarenlange toewijding en inzet voor het IVN Peize, en natuurlijk voor alle uren die je gestopt hebt in het verzorgen van de Info. We weten nu echt hoeveel werk dat is!

Even een klein stukje voor het jubileum nummer

50 jaar IVN. Het mooie daaraan dat het gedragen wordt door vrijwilligers; mensen die op een één of andere manier binding hebben met dat wat er om hen heen groeit en bloeit. En steeds gaan er mensen weg en staan er nieuwe mensen op die de kar trekken. Het is goed om zo af en toe nieuw bloed in een dergelijke vereniging te hebben. Ik ben er zo ook een jaar of 10 geleden bij gekomen.

De eerste dingen die ik voor het IVN destijds gedaan heb is de ledenadministratie geautomatiseerd opzetten waarbij met 1 druk op de knop kunnen zien wie donateur, lid op huislid is maar ook de bezorgerlijst voor de INFO. Ook de financiële afhandeling van de contributie is hierin opgenomen zodat ik afgelopen jaar een belletje van Henk kreeg dat mijn bijdrage aan het IVN nog open stond. Het is er allemaal wel wat transparanter en gemakkelijker door geworden voor diegene die alles moet bijhouden, althans dat hoop ik.

Daarna heb ik de redactie van de INFO gedaan, al met al een jaar of 4. Overgenomen van ad interim Peter ten Hoor. De frequentie was eerst maandelijks maar al gauw bleek dat niet meer haalbaar. Alles

Wilgen knotten 2014

Ook dit jaar heeft de wilgen snoei weer plaats gevonden. Aan de Peizer kant zijn circa 50 wilgen opgesnoeid en aan de Roderwolder kant werden in samenwerking met de Roderwoldernaren de ca 50 wilgen afwisselend geheel geknot na twee a drie jaar groei en opgesnoeid na een jaar groei. Hierbij bleek dat de eventuele drie jaar groei periode te lang is en er te grote (dikke takken) zijn ontstaan.

Gelukkig was een van de Roderwoldernaren van de het Waalbos groep met een motor zaag aanwezig. Het is weer een mooi gezicht ook na de snoei. Gaat het zien! Wij misten Chris Arends met zijn kennis en humor.

Van de geknotte wilgen takken hebben een toepassing gevonden in twee tuinen en voor het bij planten van wilgen, waarnaast ook een aantal takken gebruikt zal worden om de wilgen hutten van de "eskampen" gedeeltelijk te restaureren.

De Peizer knotters Be, Jan, Chris en Guido.

Het voorblad van de 'oude' Info.

staat of valt met de kopij die de leden of andere natuurgeïnteresseerde toesturen en als dat wat minder is dan wordt de INFO wel erg summier en prijzig. Tijdig publiceren van activiteiten bleek vaak lastig. Ook het intreden van websites en email deed meer en meer zijn intreden en daarmee nam de behoefte/urgentie van een maandblad af en men kon veel sneller ad hoc iedereen informeren over een activiteit.

Zo af en toe heb ik nog wel eens wat over mijn oude vakgebied, geologie, mogen presenteren. Soms voor de volwassenen en soms voor de jeugdleden. Nu zouden jullie mij kunnen zien als een 'gepensioneerde' IVN-er. Ik ben niet heel actief voor het IVN maar vind het nog wel leuk zo nu en dan een bijdrage te leveren, al is het maar om jullie te informeren over de ondergrond waarop wij met zijn alle wonen. Of om de jeugd bewust te maken van hun omgeving, dat wat er groeit, bloeit of waar ze op lopen.

Bas Dam

Na het knotten is het goed toeven! Een zware klus, en toch is iedereen nog blij! Foto: Guido vd Muyzenberg

Werkmiddag in Het Bosplan

Tijdens de werkmiddag van 22 maart in het Bosplan hebben we, meelifend met NLdoet, flink de armen uit de mouwen gestoken. Want een beetje vrijwilligers organisatie gaat op zo'n dag een "klus" doen. Ongeveer 30 deelnemers, variërend in leeftijd van jong en een beetje ouder, gingen enthousiast aan het werk. De maartse buien kregen we wel te zien maar gelukkig vielen ze ons niet lastig met een plens regen. In de Heemtuin werd gehooïd, het maaisel was al opgedroogd en echt hooi geworden. De kinderen kunnen nu vertellen dat ze gehooïd hebben, waar kom je een dergelijk karwei in deze tijd nog tegen? De takken van de jeneverbessen (die de brand van vorig jaar overleefd hebben), werden bij elkaar gebonden. Hopelijk overleven de wachters van de hei deze aanslag van de brand. De boomsingel aan de voorkant van de Heemtuin werd uitgedund. Van deze takken werd achter de jeneverbessen een flinke takkenril gemaakt. Op de jaarvergadering had een van onze leden het bestuur erop geattendeerd, dat de heemtuin daar weinig beschutting meer had. (Ja, beste mensen kom in het vervolg vaak naar de jaarvergadering, het bestuur maakt meteen werk van uw goede ideeën).

De uitlopers van de vorig jaar omgezaagde populieren, die aan de rand van het grote grasveld stonden, werden terug gesnoeid. De nieuwe kleine boompjes, die daar geplant zijn krijgen nu een grotere kans om te overleven. De nestkastjes, vorig jaar gemaakt en opgehangen door de kinderen, werden geïnspecteerd. De spechten hebben echter gemeend, dat de invlieg openingen van de kastjes wat verbouwd moesten worden. Een aantal nestkastjes zijn nu voorzien van een stevig metalen plaatje om de invliegopening. Een paar sterke

mannen hebben een flinke paal, van eikenhout uit het Bosplan, geplaatst bij de zwaluwtil aan de Lange streken. Dat was een zware klus, ten eerste til je zo'n paal niet eventjes zomaar op en ten tweede is de grond daar bar slecht. Volgens de heren is het goed gelukt, de paal is niet om of uit het lood te krijgen. Het bestuur kan straks met een gerust hart, een mooi informatie bordje erop plaatsen. Aan het eind van deze geslaagde werkmiddag was er een feestje voor de kinderen, broodjes bakken en -marshmallows roosteren op een vuurtje. Maak een wandeling door de Heemtuin, en zie hoe mooi het er nu bij ligt. De bruggetjes hebben nieuw gaas gekregen, zodat het gevaar van uitglijden of benen breken in de Heemtuin is geweken.

Sophie Kattouw

Wat weer een fraaie werkdag in de heemtuin!

Bliede met een dooie mus

Ik was een jaor of tien, kwaojong met een windbuks. Het eerste mijkpunt met mien geweer was een leeg conservenblikkie. Op de wikkell zag ik een rooie tomaat. Een mooie schietschijf. As het koegeltie het blikkie raakte leek de tomaat te bloeden. Ik was een kind. Ik dreumde. Bliede was ik.

In de appelhof zat een mus te dreumen. Eva wachtte op heur Adam om bij oens huus onder de pannen te kroepen. Ik was Kaïn en mien bruur Abel was hen schoel. Was mus ik?

Buks in de haand, oog op scharp. De mus plofte in het dreuge zaand. Gien bloed te zien. Mien eerste moord. Ik weur man. Bliede met een dooie mus. Jaoren later sneed ik een kip de hals af. Dat was gien moord, dat was om de vrouw van mien dreumen met soep te verrassen. Een mènens leeft niet bij stoet allent, had ik leerd.

Ik fiets elektrisch deur de kop van Drenthe. In de onlaanden lig in het kolde water een eend waar een merakel stuk van mist. Een vrouwgies eend mut het zunder man doen. Een roofvogel verwent de vrouw

met vlees. Elk trekt an een eind, het korste of het langste. Ik laat mij rieden deur de stroom. Schuuns boven de Winderloop hangt een havik te bidden. Zo had ik dat leerd. Eerst de handen volden, ogen dicht, bidden en met Gods zegen mes en vörk as wapen veur de maaltied. Brune bonen heet now Chili con carne. Con carne: met vlees. Nao honderd stadiën rie ik het dorp binnen. Provinciaalse tomatensoep stiet op een schoelbord. Ik laat mij verwennen. Bliede met Dame blanche.

Gerard Stout

....bliede met Dame Blanche.....foto: Gerard Stout

Waarnemingen in en om Peize. Leuk, grappig, mooi of bijzonder.

Ooievaars

Deze vogels zijn met korte tussenpozen weggevoerd, ze hebben ook geen echte winter meegevoerd, maar als dit blad uit komt zijn er misschien wel al weer jongen op het nest.

Jan van Bergen

Kraanvogels

Hoewel het nu niet direct een waarneming in of om Peize betreft, vind ik het toch de moeite waard het hier te noemen. In de voorjaarsvakantie hebben we genoten van het Zuid-Limburgse landschap, samen met vrienden. Tijdens een heerlijk rustig koffiemomentje op het terras van onze bungalow, hoorden we wel hele vreemde ganzen aan komen kwetteren! Eenmaal dichterbij, gewoon recht boven ons hoofd (!) bleken het honderden opgewonden kraanvogels te zijn, die in een grote groep doorelkaar cirkelden, om vervolgens in strakke V-formatie noord-waarts te trekken. En dan heb je ook nog eens het geluk aan je zijde dat de fotocamera binnen handbereik is. Wat een spectaculair gezicht en geluid! En dat in Nederland!!!! Zeker weten dat er wel een paar van deze groep in Fochtelooy zijn geland. Toch maar 's kijken daar dit voorjaar.

Janneke

Een bonte specht!

Er is regelmatig een bonte specht bij ons op bezoek bij de pinda's voor de mezen. Niet zo bijzonder op zich, maar toch een prachtige vogel. En een mooi gezicht, zijn typische aanvliegroute naar de pinda-kaas....

Janneke

Groep kraanvogels. Foto: Janneke Krooneman

Activiteiten

24 april: lezing "Het Martes complex", over boommarters en steenmarters. Door Aaldrik Pot. Aanvang 19:30, Cafe Ensing. Leden en donateurs: 4 euro, niet-leden 5 euro.

De volgende data zijn vastgelegd om samen te werken in de Hoptuin aan het Noordsepad, het zijn in het algemeen iedere 1e en 3e Maandagavond van de maand van 19 – 20 uur. Dus op 7-4, 14-4, 12-5, 19-5, 2-6, 16-6, 7-7, 21-7, 4-8, 18-8, 1-9, 15-9.

Afhankelijk van het broedsucces (en de timing van de legsels) ringen van jonge uilen. Vooralsnog staat het ringen van de ooievaars dit jaar nog niet op de agenda.

21 juni, jeugdactiviteit Slootjesdagen. Details volgend nog via aankondiging per mail, en posters bij de scholen.

Lezing over de Drentsche AA. Planning in de zomer van 2014. Houd de e-mail in de gaten, en aankondigingen via posters (plus, bakker, dorps huis), ditispeize.nl, Roderjournale en De Krant.

28 september, bos excursie voor de jeugd. Meer informatie via de posters in de scholen en via de e-mail.

